

УДК 65.1

Якименко Ю.О., магістрантка групи ЗМО-24-1М
Науковий керівник: Завалій Т.О., д. філос., доцент кафедри
менеджменту, бізнесу та маркетингових технологій
Державний університет «Житомирська політехніка»

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У сучасних умовах ринкової нестабільності, що викликана як внутрішніми факторами (зміни в управлінні, витрати на інновації, нові технології), так і зовнішніми (економічні та політичні фактори, зміни законодавства) управління ризиками є важливим елементом стратегії будь-якого підприємства. Підкреслюють важливість ефективного управління ризиками на підприємстві з метою зниження їхнього негативного впливу на результати діяльності та підвищення стійкості бізнесу в умовах невизначеності та постійних змін.

Управління ризиком у широкому сенсі – це процес виявлення й оцінювання ризиків, а також вибір методів та інструментів управління для оптимізації ризику. Це необхідність використовувати в управлінській діяльності різноманітні підходи, процеси, заходи, які дають змогу певною мірою прогнозувати можливість настання ризикованих подій і домагатися зниження ступеня ризику до допустимих меж [1, с. 42]. Виділяють чотири характерні властивості ризику, які невіддільні від його змісту: суперечливість, альтернативність, правомірність та невизначеність. Суперечливість ризику вимагає балансування між інноваціями та потенційними наслідками. Альтернативність підкреслює потребу в ретельному аналізі варіантів, правомірність у відповідності рішень законодавству, а невизначеність вказує на брак інформації, що ускладнює прийняття рішень і потребує гнучкості та адаптивності.

Основні етапи управління ризиками включають ідентифікацію, оцінювання, моніторинг та реагування на ризики. Ідентифікація охоплює оцінку зовнішніх та внутрішніх факторів, таких як коливання валют, економічні зміни чи поява нових технологій, що потенційно можуть вплинути на підприємство. У процесі аналізу застосовуються якісний і кількісний підходи: для фінансових ризиків ефективні статистичні моделі, тоді як стратегічні ризики можуть бути оцінені через SWOT-аналіз. Виділення внутрішніх сильних і слабких сторін, а також зовнішніх загроз і можливостей дозволяє підприємству розробляти більш адаптивну і гнучку стратегію.

Виділяють такі групи причин виникнення невизначеності і спричиненого нею ризику:

- індертермінованість багатьох процесів і явищ, які впливають на економіку;
- неповнота, неточність, суперечливість і суб'єктивність інформації;
- нерівний ступінь проінформованості (асиметрія інформації);
- багатокритеріальність і конфліктність в оцінці рішень [2].

У сучасному управлінні ризиками важливо враховувати різні підходи та методи, які можуть бути корисними для підприємств. Аналіз думок фахівців в цій області дозволяє виявити ключові чинники, які впливають на ефективність управлінських стратегій у сфері ризиків. На думку В.М. Гранатурова, управління ризиком можна охарактеризувати, як сукупність методів, прийомів, заходів, що дозволяють певною мірою прогнозувати настання ризикованих подій і вживати заходів щодо виключення або зниження негативних наслідків їх настання [3, с. 7]. Д.А. Штефанич, з іншого боку, акцентує увагу на діях економічного, організаційного і технічного характеру, спрямованих на встановлення видів, факторів, джерел ризику, оцінку величини, розробку і реалізацію заходів щодо зменшення його рівня та запобігання можливих втрат [4].

Загалом управління ризиками у сучасних умовах нестабільного ринку є важливим елементом стратегії будь-якого підприємства. Успішне управління ризиками підвищує стійкість бізнесу і його готовність до викликів, забезпечуючи довгострокову ефективність та адаптивність до постійних змін у зовнішньому середовищі. Важливо також враховувати об'єктивно-суб'єктивний характер ризику, що вимагає гнучкості та адаптації в умовах невизначеності. З огляду на це підприємства повинні впроваджувати системи управління ризиками, які не лише ідентифікують і оцінюють ризики, але й забезпечують своєчасне реагування на них. Таке стратегічне мислення в умовах сучасного бізнес-середовища стане запорукою успіху та стійкості організацій у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Верченко П.І., Великоіваненко Г.І., Демчик Н.В. Ризикологія: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисципліни. Київ: КНЕУ, 2006. 176 с.
2. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч.-метод. посібник. Київ: КНЕУ, 2000. 292 с.
3. Гранатуров В.М., Литовченко І.В., Харічков С.К. Аналіз підприємницьких ризиків: проблеми визначення, класифікації та кількісні оцінки: монографія Одеса. 2003. 164 с.
4. Управління підприємницьким ризиком. навч. посібник. За заг. ред. Д.А. Штефанича. Тернопіль: Економічна думка, 1999. 224 с.